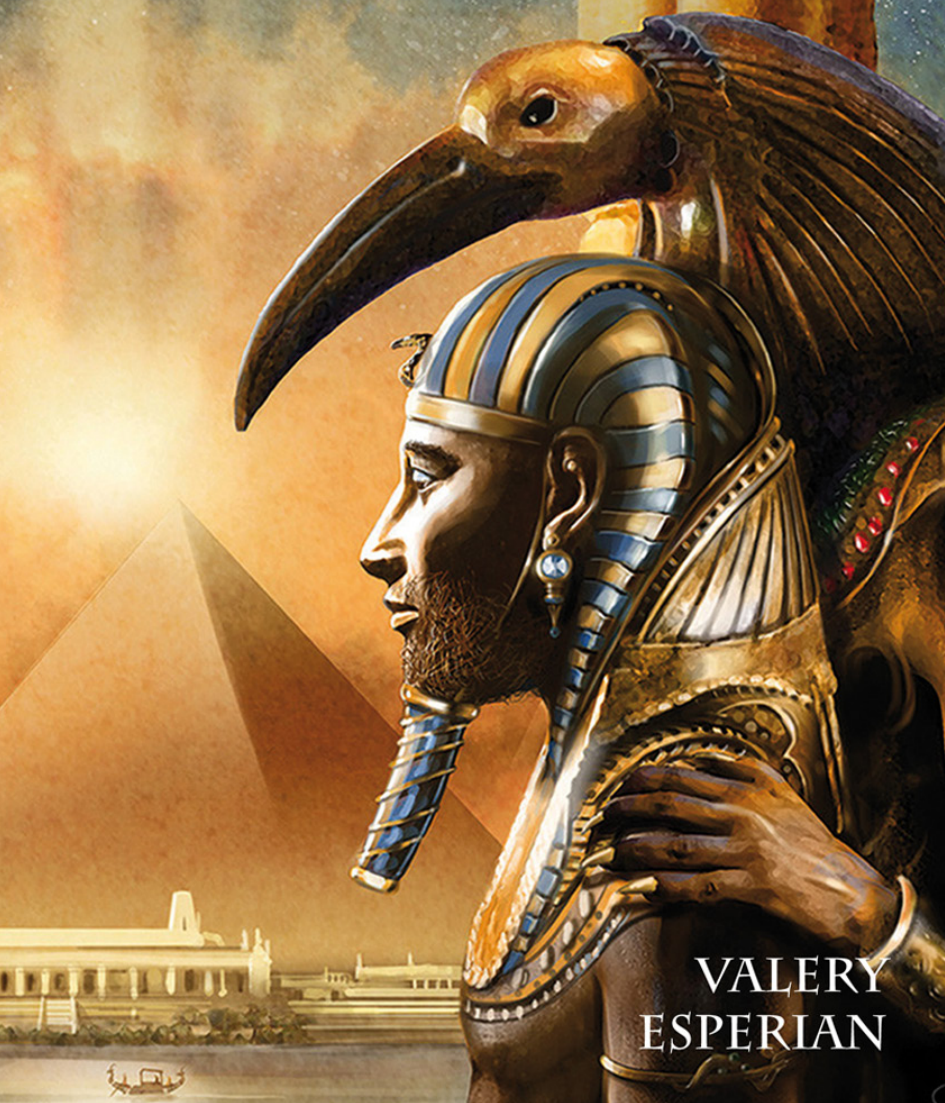

NESMRTELNÝ CHEOPS

KIO KAN

Román

VALERY
ESPERIAN

edice
KLOKAN

Copyright © 2018 Valery Esperian
This edition published in agreement with
Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA)
Translation © Anna Kostková, 2020
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z italského originálu CHEOPE L'immortalle
přeložila Anna Kostková
Redakční úprava Anetta Nová
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2020
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-066-5

*Emilii, za zásadní zvrát.
Díky ní se splnil sen.*

*Anně, za její nekonečnou trpělivost.
Děkujeme, líbáme Tě.*

Úvod

Starověký Egypt se vždy těšil zájmu a pozornosti literárního a filmového světa i široké veřejnosti, protože není pochyb o tom, že kouzlo této civilizace, která se jako první zapsala do historie svou velikostí, přetrvalo až dodnes, a to díky výjimečným architektonickým památkám, které jsme dědili po tisíce let.

Pyramidy, sfingy, Nil, veškerá ikonografie starověkého Egypta, vše je součástí obecné představy o Egyptě a neustále ožívá ve zpracováních spisovatelů i vědců, mediální kruh pak nepřetržitě nabízí další pohledy a zdá se, že širokou veřejnost tento příval nikdy neunaví.

Ohromující vliv kultury, architektury a mnoha historických památek této antické civilizace má schopnost se neúnavně vracet a přidávat další úžas do proudu emocí, který vyvolává každá kniha, každý film a každý dokument týkající se starověkého Egypta.

Ze všech těchto úvah se zrodila myšlenka navrhnout vznik literární ságy schopné poskytnout jistě pouze částečný, ale půvabný pohled na ty, kteří byli nespornými protagonisty tří tisíc let historie starověkého Egypta: faraony. Od Cheopse po Achnatona, od Tutanchamona po Ramsese, až ke smyslné Kleopatře. Cesta románu faraonů nám poskytuje možnost být svědkem velikosti, radostí, lásek a vítězství, ale i obtíží, zklamání a porážek pěti faraonů, kteří více než kdo jiný charakterizují historii Egypta, ve velkolepé epoše, která nesmazatelně znamenala zrod civilizace.

V prvním díle ságy poznáme Cheopse, stavitele Velké pyramidy, prvního faraona, který vystoupal na úroveň bohů a zasvětil svůj život hledání ztracené svatyně boha Thovta, aby odhalil tajemství nesmrtnosti.

Cheops byl odhodlaný, ambiciózní, přesto nemilosrdný panovník. Syn z druhého manželství, který musel dokázat, že má Ka vyvolených, aby se stal faraonem. Dobył země, rozdrtil odpůrce a zotročil národy. Jeho neklidná osobnost a vliv matky Hetepheres zůstřily neshody s jeho předchůdci. Vybudování chrámů, přístavu Wádí al-Jarf u Rudého moře, otevření obchodu mimo hranice Egypta, nic z toho nestačilo k ukojení jeho touhy po moci. Velká pyramida i po tisících let svědčí o jeho velikosti. Nic z toho mu však nestačilo k uspokojení. Musel odhalit tajemství Thovtovy svatyně, protože jen tak mohl jako bůh vstoupit do přítomnosti bohů, aby se stal skutečně nesmrtným.

Franco Forte

Hlavní postavy

Cheops	druhý faraon IV. egyptské dynastie
Snofru	první faraon IV. egyptské dynastie, otec Cheopse
Neferet	Snofruova manželka
Hetepheres	hlavní manželka Snofrua a matka Cheopse
Meretites	sestra Cheopse a jeho hlavní manželka
Henutsen	sestra Cheopse a jeho druhá manželka, matka Chefrena
Nefrehtau	Cheopsova sestra
Rachetra	třetí Cheopsova manželka a matka Radžedefa
Chefren	faraon IV. dynastie, Cheopsův syn
Kagemni	Hunejův a Snofrův vezír
Nefermaat	bratr Hetepheres a velký vezír Snofrův a Cheopsův
Nefermaat, Rahotep a Ranefer	Cheopsovi nevlastní bratři, synové Neferet a Snofrua
Fenuku	velekněz
Husani	vůdce karavany a důvěrný přítel Cheopse
Pal	osobní sluha a důvěrný přítel Cheopse

Předmluva

1

*Memfis, 2640 př. n.l.
Třetí dynastie (Stará říše)*

Felúka jako pírkó klouzala po kalných vodách Nilu, zkrvavených posledními paprsky slunce. Velitel hlídkového oddílu zkušeně ovládal kormidlo, aby udržel plachtu ve správném úhlu a využil silného větru vanoucího z jihu.

„Připrav se,“ řekl jednomu z vojáků, jehož si vybral za posla. Loď už projela posledním zákrutem řeky a před jejich očima se objevilo přístaviště královského paláce.

Ještě před tím, než loď přivázali k jednomu z kotevních kamenů, seskočil voják na molo a rozběhl se ke strážím u vstupu do paláce. „Princ Nefermaat a velitel Snofru se vrátili!“ oznámil, když přeběhl žulové kvádry dláždící nádvoří. „Musím hned mluvit s vezírem Kagemnim.“

„Ohlásím tě,“ řekl strážný. „Jdi do síně.“

Po chvíli se v síni objevil statný muž nejméně o hlavu vyšší než voják. Jeho mohutné tělo, viditelně poznamenané bitvami, vypovídalo o nubijském původu.

Voják se mu hluboce uklonil.

„Můj pane, velitel Snofru mě vyslal, abych oznámil brzký příchod prince Nefermaata. Loď jsou pár chetů od města, připlout by měly k večeru.“

„Neseš i další vzkazy?“

„Ano, můj vezíre. Vzpouza byla potlačena a v našich řadách jsme zaznamenali jen nepatrné množství ztrát!“

Kagemni spokojeně přikývl a ukázal vojákovi na stůl plný ovoce a karaf.

„Vezmi si víno a odnes ho svým druhům. Připijme si na počest bohů, kteří doprovázeli prince Nefermaata a naše muže k vítězství.“ Potom se obrátil k opodál stojící služebné: „Vyříd' veliteli královské gardy, ať se připraví na přivítání flotily. Já zatím informuji faraona.“

Kagemni vstoupil do harému, před zvědavými zraky několika přítomných hodnostářů prošel chodbou a vystoupal do schodů ke křídlu paláce vyhrazenému faraonu Hunejovi. Když dorazil ke dveřím, poručil sluhovi, ať ho ohlásí.

Trvalo jenom okamžik, než se dveře otevřely. V nich se objevil faraon; na sobě měl pouze sporrý kus látky ovinutý kolem boků. Kagemni se uklonil a o krok ustoupil.

„Mohu vědět, co se děje?“ zeptal se Hunej. „Doufám, že máš dobrý důvod, abys mě rušil.“

Kagemni zahlédl, jak se za faraonovými zády v zadní části místnosti pohnuly v posteli ebenově černé nohy.

„Můj pane, odpusť mi,“ omlouval se. „Zrovna jsem se dozvěděl, že se princ Nefermaat a tvůj bratr Snofru vracejí z expedice do Núbie. Brzy dorazí k přístavišti na Nilu. Již jsem vydal rozkaz je přivítat a doprovodit je do paláce.“

„Vzpouora byla potlačena?“ zeptal se Hunej a upřel na něj přísný pohled.

„Tvůj syn přivezl velké vítězství, můj pane,“ odpověděl Kagemni.

Faraon zaťal zuby. „Je raněn?“

„Ne. Kdyby byl zraněn, poslové by mi to řekli.“ Chvíli počkal, a když viděl, že Hunej zřejmě není ochotný dál se vyptávat, dodal: „Velitel Snofru také statečně bojoval a vrátil se zdrav.“

Hunej zamyšleně přikývl: „Dobrá tedy, jdi je přivítat a sděl jim, že zítra vyslechnu jejich hlášení. Teď odejdi, a ať se nikdo neodvažuje mě vyrušovat.“

Kagemni s odchodem otálel, ale dveře se před ním rychle zavřely. Věděl, že situace mezi princem Nefermaatem, zvoleným dědicem trůnu, a faraonovým bratrem Snofruem, nepatří k nejkliďnějším a Hunej musel být velmi rozmrzelý.

Jeho synovi bylo pouhých deset let, jistě se nemohl měřit se Snofruem a jeho vojenskými a velitelskými schopnostmi, nicméně... Faraonův bratr nemohl žádným způsobem vstoupit do Hunejovy následnické linie vzhledem k tomu, že neměl pokrevní vazby s faraonovým potomstvem. To vyvolávalo v paláci napětí.

Kagemni sestoupil po schodech a spěchal k cestě vedoucí k dokům, kde čekali vojáci a otroci připravení přivítat Snofrua a Nefermaata. V dálce zářila světla prvních lodí jako hvězdy za soumraku. Kagemni si prohlížel nastoupené muže a ve stínech stromů rozpoznal také siluety dětí – vyklouzly z harému, jakmile se novina rozkřikla.

Kagemni se proti své vůli usmál. Měl by je všechny vyhnat a pohrozit jim přísným trestem, ale rozhodl se je protentokrát nechat být. Věděl, že děti zůstanou v úkrytu stromů a nikdo, dokonce ani jeho paličatý syn Tjuneroj, se neodváží opustit stín, až dorazí princ. Naposledy zkontroloval rozmístění stráží a spokojeně zamířil k přístavišti, doprovázený dvěma sluhy s pochodněmi.

Snofru roztěkaně pozoroval pochodně vedoucích felúk, které pluly před královskou lodí. V rukách svíral zdobené kožené pouzdro. Bylo skutečně štěstí najít takový předmět při prohledávání domu jednoho z vůdců povstání. Jakmile spatřil obsah pouzdra, pochopil, že se mu perfektně hodí do plánů: jasné znamení bohů.

Výprava byla úspěšná. Po popravách rebelů a prázdném slibu snížení daní potrvá dlouho, než se zas zrodí nová ohniska protestů. A bratr Hunej to musí ocenit.

Jenomže Snofrua nelákalo stát se nosičem sandálů, netoužil ani po jakési směšné funkci v zastupitelstvu. V jeho mysli

se rodilo něco jiného, a jakmile svůj plán dokončí, Hunejovi nezbyde nic jiného, než se podvolit zákonu.

Princ Nefermaat se na zádi vesele bavil s mladým důstojníkem podobného věku. Snofru měl toho nafoukaného kluka už plné zuby. Princ se během výpravy choval, jako by byl velitelem on, takže Snofru musel několikrát dokazovat svou autoritu, aby dal vojákům jasně najevo, že se nenechá vyhodit ze sedla ani možným budoucím faraonem. Vyslal do Memfisu ještě druhého posla s příkazem obětovat jednoho z nejsilnějších a nejstatnějších beranů. A nyní, s pomocí bohů a noci, budou Nefermaatovy ambice nenávratně zničeny jako rákosí polámané zuřivostí Nilu.

Snofru prošel uličkou mezi vojáky nastoupenými v doku a vstoupil do chládku zahrady, aniž se jedinkrát otočil na Nefermaata; princ vzrušeně reagoval na Kagemního lichotky a na nadšení davu shromážděného před vstupem do paláce. Jako by vedl bitevní operace on!

Snofru následoval velkovezíra Edoua a zadržoval vztek. Směřovali k harému. Neferet čekala u dveří, a když ho uviděla přicházet, přistoupila k němu a sevřela jeho paži.

„Vítej zpět, můj pane.“

„Řekla jsi mé neteři, na čem jsme se domluvili?“ zeptal se stroze Snofru.

„Samozřejmě. Princezna tě očekává ve svém pokoji. Jakmile se dozvěděla, že jsi jí přivezl z Núbie dar, neztrácela čas upravováním a hned spěchala, aby tě mohla přijmout.“ Snofru se potěšeně pousmál.

„Jsi dobrá manželka, Neferet. Věděl jsem, že mě nezklamáš.“ Přešel přes hodovní síň směrem k místnosti, kde na něj čekala Hunejova mladičká dcera, jen o málo starší než dítě.

Když vešel, stála u okna s pohledem otočeným k poušti zahalené noci.

„Hetepheres, neteři moje, jsi krásná, a teď, když jsi již odevzdala krev bohům, budeš stále krásnější. Tvé kráse se

v Egyptě žádná nevyrovná. Faraon by měl bohům obětovat každý den, aby jim poděkoval za to, že mu darovali tak přenádherný klenot.“

Hetepheres se rozzářila, přistoupila k němu a ukázala na kožené pouzdro ve strýcově ruce.

„Co je to?“ zeptala se.

Snofru si povšiml, že jeho manželka a Edou stále stojí mezi dveřmi.

„Dárek pro tebe. Ale chvíličku počkej. Nikdo kromě tebe není hoden jej obdivovat.“ Kývl a Edou dveře zavřel.

Snofru se posadil na okraj lůžka a lehkým mávnutím ruky naznačil neteři, aby si mu sedla na klín.

Dívka to udělala a dychtivě sáhla do pouzdra. Lápis lazuli a tyrkys se zatřpytily ve světle lamp stejně jako velký rubín, zasazený doprostřed silného zlatého náhrdelníku. Hetepheres zůstala chvílku bez dechu, potom objala Snofrua kolem krku a políbila ho na tvář.

„Nádherný šperk! Opravdu je pro mě? Nebudou mi ho tvé manželky závidět?“

Zavrtěl hlavou. „Takový vzácný klenot je hoden pouze tebe a toho, co představuješ. Jeden z tvých synů může být jednoho dne králem.“

Hetepheres se pyšně pousmála a vzala náhrdelník do dlaní.

„Počkej...“ Snofru snížil hlas. „Pomohu ti.“

Odhrnul jí vlasy ze šíje a zapnul náhrdelník.

„Jdi si pro zrcadlo,“ řekl a nechal ruce sklouznout po rame-nou k dívčíným nadržům, přičemž trochu nadzvedl bílé roucho, co měla na sobě.

Hetepheres se zarazila, ale pak se s úsměvem zahleděla na svůj odraz. Sledovala, jak zlato a zelené, modré a červené drachokamy vynikají na její zlatavě snědé kůži. Jenomže Snofru jí náhle začal hladit bradavky a pak šaty jedním rozhodným pohybem strhl z dívčíných ramen.

Hetepheres sebou trhla, úsměv z tváře jí zmizel. Ve Snofruově výrazu nebylo ani památky po jemnosti, na niž byla zvyklá. Trvalo jenom chvíli a pochopila. Upustila zrcadlo, vysmekla se a rozběhla se ke dveřím. Ale podařilo se jí pouze pootevřít; ve škvíře spatřila triumfální tvář Neferet.

„Splň svou povinnost, holčičko.“ Hlas Neferet zněl jako hadí syčení. „Nech budoucího faraona Egypta, ať tě učiní ženou.“

Hetepheres zkameněla strachy. Edou prostrčil ruku skulinou ve dveřích, prostrčil princeznu zpět a dveře se opět zavřely.

Snofru teď popadl Hetepheres za vlasy a táhl ji k lůžku. Pokusila se znovu osvobodit, ale jeho sevření bylo neúspěšné.

Když ji uhodil do zad, otočila se a zaryla mu nehty do tváře, ale on, aniž by si všímal krve kanoucí z ran, uhodil Hetepheres tak silně, že dopadla přímo na postel. Cítila, jak ji Snofruovy ruce zbavují šatů, až zůstala úplně nahá.

Omámená ranou a zalykající se vzlyky se snažila bránit, ale on jí neúspěšně roztáhl nohy.

„Strýčku, prosím tě, ne! Musím se vdát za svého bratra Nefermaata!“ zaúpěla těsně před tím, než do ní Snofru násilím vnikl.

Jenom jí jednou rukou sevřel krk a dalším přírazem se za-bořil hlouběji.

„Až dnešní noc skončí, budeš mou manželkou,“ zavrčel, „a tvá krev mi dá právo stát se faraonem. Už se mnou přestaň bojovat, holčičko, a přijmi do svého lůna budoucího egyptského krále.“

Hetepheres se přestala bránit. Zavřela oči zalité slzami a v duchu prosila bohy o pomoc, protože cítila, že jsou s ní.

Když Snofru vyvrcholil do neteřina těla, měl pocit, že mu bedry prochází oheň. Byl vyčerpaný, jako kdyby bojoval proti divoké šelmě. Chvíli ještě obdivoval dívčino nezralé tělo, potom si na ni lehl. Hetepheres přestala vzlykat. Snofru

slyšel, jak jeho srdce bije vedle srdce dívky schoulené pod ním. Políbil ji na tvář a zašeptal: „Nemusíš se bát. To, co se stalo, jsem udělal pro budoucnost Egypta. Nyní se staneš královskou manželkou a dáš mi potomka, který započne novou dynastii.“ Vstal, složil její roucho a nechal vyčerpanou Hetepheres na povlečení plném krvavých skvrn. „Uvidíš, že příště už to tak bolestivé nebude.“

Došel ke dveřím a otevřel je dokořán. Přesně jak slíbila, přivedla Neferet dvě služebné královny Meresanch. Snofru ustoupil stranou, aby všichni přítomní pochopili, co se stalo.

„Hleďte!“ prohlásila rozzářená Neferet. „Podle zákona je nyní Snofru následníkem Hunejova trůnu a Hetepheres se stane novou královnou Egypta!“ Věnovala Edouovi a Snofruovi široký úsměv a vykročila pryč – tak hrdě, jako by snad skutečnou královnou byla ona.

Snofru naposledy pohlédl na neteř, stále nehnutě ležící na posteli, a potom prošel mezi dvěma služebnicemi: něco si mezi sebou špitaly – nejspíš hledaly vhodný způsob, jak tuto zprávu sdělit Meresanch. První faraonova manželka jistě nebude nadšená, až zjistí, že byl její syn vyloučen z následnické linie.

Snofru zamířil do síně, kde s přáteli hodoval Nefermaat. Když princ strýce spatřil, pohled jeho mladých očí se zarazil na Snofruově oděvu potřísněném krví.

„Nic se neděje, synovče,“ prohodil Snofru, aniž se zastavil. „To je jenom krev panny, která se stala ženou.“

Pak vyšel do zahrady, aby pozoroval noc a očekával příchod úsvitu a příštích dní. Faraon Hunej nemůže mít námitky proti Snofruově manželství s jeho dcerou, protože to tak ukládá zákon. Hunej se zatím těší dobrému zdraví – potrvá tedy roky, než Snofru usedne na trůn, ale budoucnost je už dána. Nyní, když si přivlastnil faraonovu dceru, stal se Snofru prvním v následnické linii.

2

O devět měsíců později

S lunce stálo vysoko nad obzorem a jeho žár zaplavoval místnost i přes těžké závěsy na oknech. Dvě služebné bez přestání velkými vějíři ovívaly Hetepheres, aby jí alespoň trochu ulevily, když bolestí zatínala zuby a dýchala podle rytmu určeného čtyřmi porodními asistentkami.

„*Chnum*,“ opakovaly jednohlasně, „*chnum*,“ zatímco pátá žena – v masce berana, boha hrnčíře – mumlala obřadní modlitby s prosbou, aby se dítě narodilo zdravé.

Další ženy se pak činily kolem Hetepheres. Nejstarší, oblečená v rouchu Esetině, zaujala místo před ní, poté co jí pomohla svléknout se a skrčit ke čtyřem posvátným cihlám, které měly přivítat novorozence.

Už od rána, kdy Hetepheres praskla plodová voda, začaly porodní báby vyvolávat Chnuma a další božstva ochraňující porod. Chnuma občas vystřídala bohyně Tveret a bohové Ah či Anubis. Porodní bába, která představovala bohyni Nebthet, se postavila za Hetepheres, po stranách stály Heket, bohyně žába, a Meschenet, připravené vzít dítě a položit ho na cihly, aby tak upevnily jeho kořeny na pozemském světě.

I Hetepheres drmolila modlitby – už více než měsíc jí je učily porodní báby sauské školy.

Nyní přes příval slz střídavě sledovala Eset a ostatní božská zjevení ochranitelů těhotenství, zaplňující každý kout místnosti. Magické výrobky ze slonoviny a Horovy kameny se jí kývaly před očima, v zadní části viděla téměř nezřetelné siluety sedmi kněžek bohyně Hathor: mlčky tam očekávaly okamžik, kdy budou moci předpovědět budoucnost dítěte.

Eset stiskla královninu ruku a přikývla.

„Zbývá jen málo, princezno, už vidím hlavičku. Ještě zatlač,“ vyzvala ji jemně. Hetepheres se vyčerpaně pousmála, potom zařala zuby a zavřela oči.

Chnum, Chnum...

„Vidím ramínka, už to bude... ještě jednou zatlač.“

Hetepheres zakřičela ze všech sil, když cítila, jak z ní klouže tělíčko.

„Hleďte, je to chlapec!“ zvolala Eset a podala ho Meschenet, zatímco Nebthet podepřela Hetepheres pod pažemi a pomohla jí posunout se, aby uvolnila prostor mezi cihlami, kam opatrně uložily dítě.

Hetepheres zavřela oči, tvář jí zaplavily slzy bolesti a vysobožení. Když oči zase otevřela, přejela všechny kolem znepokojeným pohledem.

„Co se děje?“ zeptala se. „Jak se to tváříte?“ Pokusila se natáhnout, aby lépe viděla, ale nedokázala pohnout nohama.

„Řekněte mi, co se děje!“ zaúpěla. „Proč ho neslyším plakat?“

Esetin hlas znězněl.

„Všechno je v pořádku, má paní.“

Meschenet zvedla dítě a došla k oknu, služebné roztáhly závěsy.

Přívál světla novorozence oslnil – a dítě se rozkřičelo. Hetepheres se zhroutila do Nebthetiných paží.

„Přineste mi ho, přineste mi mého syna,“ zamumlala.

Jedna z Hathořiných kněžek se s přísným výrazem a rohy na hlavě postavila vedle cihel.

„Nejprve musíme předpovědět jeho osud, princezno.“ Zamávala pruhem červené látky, a aniž čekala na odpověď, přešla k oknu. Eset nadzvedla čerstvé matce hlavu, aby mohla snáz sledovat dění.

Hetepheres mlčky pozorovala, jak se kněžka přiblížila k Meschenet a začala třepat jemnou látkou nad tělíčkem dítěte, stále zašpiněného od porodu. Ostatní kněžky se rozestavily do kruhu kolem okna a letmo se dítěte dotýkaly karmínovými

stuhami. Jakmile začala první kněžka zpívat píseň usmíření s bohy, ostatní se sborem přidaly.

Když skončily, rozhostilo se v místnosti ticho, které naplnilo Hetepheresino srdce neklidem.

„Takže?“ zeptala se netrpělivě a nadzvedla se na loktech.

Kněžka si novorozence pozorně prohlédla.

„Má paní,“ prohlásila potom. „Tvého syna čeká dlouhý život, ale bude muset čelit mnoha těžkostem a na své cestě se setká s mnoha nepřáteli. Může naplnit velkolepý osud, jestliže překoná všechny překážky a bude následovat znamení, jichž se mu dostane od bohů. Znamení na jeho tváři je předzvěstí světla a stínu – a potvrzuje úradek bohů.“

„Jaké znamení? O čem to mluvíš? Ukažte mi ho!“ Meschenet vypadala, že ji neslyší. Zůstala nehnutě stát u okna, dítě jí usnulo na prsou.

Hetepheres posbírala zbytky sil. Bez ohledu na silnou bolest vstala a došla k Meschenet, vzala si od ní syna a otočila ho ke světlu.

„Má paní,“ ozvala se za jejími zády Eset. „Chnumchufu, to je jméno, které jsme vycítily z tvých výkřiků během porodu. Chnum mne ochrání. Takové je jméno tvého syna, jehož bude lid znát jako Cheopse.“

Ale Hetepheres ji neposlouchala. Oči zalité slzami nedokázala odtrhnout od synových deformovaných rtů. Potom zapadlo slunce a všechno kolem obklopila tma.

Část první

Dětství

1

*Heliopolis, 2627 př. n.l., Čtvrtá dynastie
Cheopsovi je 13 let*

„**D**ělej, už musíme jít!“ ozval se výkřik, který Cheopse vytrhl ze snu.

S tichým mumláním se protáhl a nakonec otevřel oči. Chvilí trvalo, než mu došlo, kde je, ale když se mu do očí dostalo několik kapek smíchaných s pískem, rozzlobeně vyskočil na nohy.

„Vy jste ale prasata!“ křikl na nevlastní bratry, Rahotepa a Ranefera: močili ani ne krok od něho, aniž by je trápilo, že ho pocákají blátem. Vzal první věc, co mu přišla pod ruku – misku s datlemi – , a mrštil ji po nich, ale oni se jenom smáli.

„My že jsme prasata?“ škádlil ho starší z bratrů, Rahotep. „Chudinka zajíček promluvil.“

„Vždycky jsi poslední,“ obvinil ho Ranefer. Byl malý, podsaditý a vypadal jako darebák. „Vždycky na tebe musíme čekat.“

„Co si to vymýšlíš?“ bránil se Cheops, vstal a rozhlédl se kolem. Na rozlehlém nádvoří heliopolského chrámu byl už pořádný cvrkot a na rohožích dávno nikdo nespál, ale navzdory tomu nebyl Cheops ochotný uznat, že má bratr pravdu.

„Nic si nevymýšlím,“ odsekl Ranefer. „Jestli toužíš tady ještě zůstat, posluž si, ale já se chci vrátit do Memfisu. Už to tu déle nevydržím!“

Cheops cosi zahučel a chtěl po Raneferovi skočit, ale zarazil ho vysoký stín, co se objevil nad nimi.

„Dost už!“ nařídil kněz. „Tohle byla vaše poslední návštěva svatyně a doufám, že vás tady hodně dlouho neuvídím.“

Rahotep a Ranefer se rozzářili, zatímco Cheops je probodával zlostným pohledem.

Kněz dál mluvil ke všem třem, ale zaměřil pohled na něj. „Odeť budete se studiem pokračovat v paláci, kde se naučíte umění psát. Smíte se sem vrátit, až budete starší a jen pokud sami budete chtít.“

„Na odjezd je ještě příliš brzy,“ zaprotestoval Cheops, přestože věděl, že říká nesmysly.

„Ideální čas k odjezdu,“ odpověděl kněz. „Máte před sebou hodiny cesty, než se udělá příliš horko. No tak běžte.“

Ranefer a Rahotep už se nenechali pobízet a spěchali k opodál stojícím oslům. Cheops s mrzutou tváří zamířil k fontáně na konci chrámového nádvoří a doufal, že ho studená voda probere a dodá mu chuť k cestě.

Služebnictvo připevňovalo na osly náklad a vojáci, kteří měli konvoj doprovázet, už byli připraveni k odjezdu.

Cheops spatřil vůdce karavany Husaniho – zrovna se chystal zkontrolovat, jestli nemá některý z oslů potíže s kopyty a zda je náklad rovnoměrně rozložený. Vzhledem k tomu, že je nečekala dlouhá cesta, Cheopsovi připadala všechna tahle opatření zbytečná, ale Husani byl ve všem, co dělal, vždy velmi pečlivý...

Mimoto vezír Kagemni Cheopsovi kdysi vysvětlil, že smrt, byť i jednoho zvířete, by mohla pro vůdce karavany znamenat velké potíže, protože pak by musel ospravedlnit ztrátu faraonova majetku a osobně se z ní zodpovídat.

Cheops nabral do rukou vodu z fontány a polil si rozčuchané vlasy. Když uslyšel volání, znamenající povel k odjezdu, napřímil se a doběhl k oslu, jenž mu byl přidělen.

Pomalý pohyb kolony a kolébavá chůze zvířete způsobily, že se Cheops cítil stále malátnější, ale pokud by se tím nechal uspat, sklouzl by z oslích zad a byl by všem pro smích.

Slunce zářící na obzoru zbarvovalo do ruda písek, sahající až k obděláným polím. Pohled na hustě osázená pole donutil Cheopse vrátit se v mysli ke dni, kdy jeho otec nastoupil na trůn.

Snofru byl korunován na popud lidu, již unaveného vládou starého faraona Huneje. Spíše než o oběti bohům, jejichž vzývání mělo zajistit přízeň řeky Nilu, se totiž Hunej zajímal o vlastní potěšení. Říkalo se, že zemřel v bezpečí svého harému, když mu dělaly společnost tři núbijské konkubíny. Ale spon takhle to Cheopsovi vyprávěl nevlastní bratr Nefermaat.

Hunej už možná unavoval i bohy, protože od počátku Snofruovy vlády Nil vyplavil bohaté množství úrodné půdy a zdálo se, že po třech letech vlády nového faraona si už na toho starého nikdo nevzpomíná.

Chvíli po odjezdu z Heliopolisu příklusal k Cheopsovi vůdce karavany Husani a oznámil mu, že faraon je už víc než měsíc v království Kuš, kde vede vojenské tažení proti povstání Dekelihu a jeho ženy Piytmni. I přesto, že Cheopsovi bylo už třináct let, nikdy s otcem nestrávil moc času a vlastně ho pořádně neznal. Ale nijak ho netrápilo, že se s ním nevidá. Při těch pár příležitostech, kdy se setkali, měl totiž pocit, že otec dává přednost Nefermaatovi.

Konečně dorazili na břeh Nilu. Husani mávl, aby se karavana pořádně seřadila. Cheops přišel blíž, protože ho bavilo pozorovat manévry lodí. Nákladní čluny, které je přepraví na druhý břeh, se zvolna přibližovaly k molu; mimo jejich karavany se na ně naloží i ovoce určené pro královské kuchyně.

„Měl jsi před cestou čas něco sníst?“ zeptal se Husani mezi štěkáním rozkazů.

„Sesbíral jsem po cestě pár datlí.“

„Vezmi si tohle. Ještě chvíli potrvá, než dorazíme do Memfis. Jenom si dej pozor, ať to nevidí tvoji bratři.“ Podal

Cheopsovi lněný sáček – byl v něm kozí sýr. Z vůně zauzeného sýra chlapani až zakručelo v břiše. S chutí se do něj zakousl, aby utišil hlad.

Proud řeky nebyl příliš silný, což usnadnilo přejezd na druhou stranu. Husani přistoupil k Cheopsovi v momentě, kdy z břehu do vody vklouzl krokodýl a začal mizet v rákosí.

„Vidíš tu bestii?“ řekl a ukázal na exemplář dlouhý nejméně dvanáct loktů. „Vidíš, jak je velký? Nejspíš už spořádal spoustu otroků. Když se přiblíží ke břehu Nilu, dávej si pozor na rákosí a jezírka, co se tvoří kolem. Tam se totiž tyhle potvory schovávají a čekají, až jim nějaký hlupák spadne přímo do tlamy.“

„Proč mi pořád vykládáš takové věci?“ zamračil se Cheops.

„Dělám jenom to, co mi kladla na srdce tvá matka – dávám na tebe pozor. Královně na tobě velmi záleží, to přece víš.“

„Matka se pořád bojí, že se mi něco stane.“

„A má důvod.“

Mezitím přistál na hladině velký ibis. Z rákosí vyklouzl stín, do ptáka se zakously dvě řady ostrých zubů a stáhly ho pod vodu. Voda se zbarvila do ruda a po ibisovi zbylo jenom pár pírek. „Co jsem ti říkal?“ zamumlal Husani.

„Občas mám pocit, že žít u dvora je stejné jako žít na břehu Nilu,“ ušklíbl se Cheops.

Husani na něho pohlédl.

„Máš důvod. Někteří dvořané se od krokodýlů příliš nelíší, také číhají v úkrytu. Musíš být opatrný, protože jsi cenné maso. Faraonské maso.“

Zahleděl se Cheopsovi do očí a pak už bez dalších slov zamířil k prvnímu člunu připravenému k nalodění.

Hetepheres seděla před zrcadlem a netrpělivě přihlížela práci služebné. Nemohla se dočkat, až bude moct vstát.

„Ale co to děláš, Sahiro? Takhle ne,“ řekla dívce, která jí upravovala paruku. „Přes tuhle část se nikdy nedostaneme. Můj syn snad dřív zestárne, než já budu připravená!“

„Odpusť, má královno, ale dnes se zdá všechno nějak složitější,“ odpověděla dívka a o krok ustoupila.

„Možná máš pravdu,“ připustila Hetepheres. „Zvládat mou netrpělivost není snadné ani pro mě samotnou. A chápu, že není možné to udělat lépe, pokud nezůstanu chvíli v klidu. Pojď a dokonči to. Chci vypadat dokonale, až se můj syn vrátí.“

Poprvé v životě byl Cheops doveden do nitra harému. Když byl v těchto místech naposledy, nikdo si ho nevšímal – prostě běhal sem a tam z přízemních pokojů na nádvoří, spolu s ostatními dětmi, obývajícími harém.

Nyní ho však Husani doprovázel skrz nádvoří paláce až ke vstupu do křídla vyhrazenému ženám, kde ho doslova předal do rukou sluhy, jako by se jednalo o nůši s chlebem.

A sluha ho vedl dál, ale ne do místnosti u zahrady, kterou Cheops vždy sdílel s ostatními chlapci. Šli do pokoje v poschodí, vybaveného lavicí, stolem se židlí a postelí. V jednom z rohů stálo umyvadlo a na lavici ležela čistá lněná osuška navoněná jasmínem.

Sluha se na okamžik vzdálil, aby donesl dva džbány s vodou. Pomohl Cheopsovi sundat bederní roušku, ve které cestoval, potom mu ostříhal vlasy tak, jak je nosili dospělí, a s pomocí vonných masťů mu je pečlivě umyl, stejně tak tělo. Nakonec vzal z lavičky čistou bederní roušku a plizovanou suknici a pomohl mu je obléct. Celou dobu neřekl ani slovo.

Cheopse to překvapilo. Na něco takového nebyl zvyklý – ráno vždy bojoval se svými vrstevníky o vodu ve fontáně, kde se všichni společně myli, ale víc než o hygienu šlo o hru s jediným pravidlem – co nejvíc kolem sebe cákat.

Ale dnes ho sluha omyl od hlavy až k patě se stejnou pečlivostí, s jakou se kněží ve svatyni očišťovali před rituály, jichž se musel každé ráno a večer účastnit.

„K čemu tolik pozornosti?“ zeptal se, když zvědavost vyhrála nad překvapením.

„Máme rozkazy od královny Hetepheres, můj princí.“

„A tenhle pokoj?“

„Královna nařídila, aby syn faraona již nespal s ostatními dětmi z harému, ale pobýval blízko u ní do chvíle, než mu bude přiděleno ubytování v hlavním paláci.“

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se Cheops. Chlapec vypadal jenom o málo starší, než byl on sám.

„Pal, můj princí. Budu tvým osobním služebníkem, dokud o to budeš stát.“

Hetepheres se zkoumavě pozorovala v zrcadle, stále nespokojená s očními linkami, které jí služebná nanasla na víčka. Z přemítání ji vyrušil Sahiřin hlas. „Má královno, tvé dcery chtějí vstoupit.“

„Dobře,“ přikývla Hetepheres. „Ale teď se jdi podívat, proč ještě nedorazil Cheops.“

Nefrektau a Meretites vběhly Hetepheres do náručí. Těšilo ji, že přivedla na svět dvě tak krásné dcery. Nefrektau vypadala vyspělejší než její sestra, přestože byla mladší. Meretites měla okouzlující úsměv a malý nosík, který dodával jejímu obličejí rošťácký nádech. Tělo sice ještě nedozrálo, přesto z ní vyzařovala smyslnost podobná matčině.

„Jste překrásné,“ řekla Hetepheres a políbila dcery na čelo. „A jak jste za rok vyrostly! Bratr Cheops vás ani nepozná.“

„Proč jsi chtěla, abychom se tak nastrojily?“ zeptala se Nefrektau.

„Protože musíme oslavit, že se Cheops vrátil z heliopolské svatyně, a chtěla jsem vás mít v tak důležitý den u sebe.“

Z chodby se ozval Sahiřin hlas.

„Princ Cheops si přeje vstoupit, má paní.“

Nemusela to opakovat – Hetepheres se hned rozběhla sama otevřít dveře. Mladík stojící za nimi se hodně lišil od dítěte, s nímž se před rokem loučila. Ramena a boky se mu rozšířily a na hrudi mu rašilo první chmýří.

Hetepheres najednou nevěděla, zda ho oslovit jako muže, nebo se k němu dál chovat jako k dítěti. Po chvilce nerozhodnosti zvítězil instinkt a přivinula ho k hrudi.

„Můj synu, tolik jsi mi chyběl...“

Cheops si při obědě připadal, jako by se octl v novém světě. Jídlo ve svatyni sice nebylo špatné, ale neměli tam příliš bohatý výběr.

„Ach, ryby! Nemohl jsem se dočkat ryb!“ zvolal potěšeně.

„Proč? Copak vám ve svatyni žádné nedávali?“ užasla Meretites.

„Ne, ryby se na stole neobjevily. Kněží musí zůstat očištění, aby mohli vykonávat oběti a obřady, takže se jí pouze hovězí anebo husí maso. Už jsem to nemohl ani vidět.“

„A jaká je svatyně?“ vyzvídala Nefrektau.

„Velkolepá! Rituály na počest boha Re se konají na obrovském nádvoří. Představ si, že je asi sto padesát loktů široké a na délku má snad dvě stě. Na jeho konci je obelisk se špičkou z benbenského kamene, a...“

„To je ten kámen, co spadl z nebe?“ skočila mu do řeči Meretites.

„Ano, ten, co Atum seslal na zem. Je postavený na cihlovém obelisku pokrytém vápencem, a tyčí se tak vysoko, že špičku je vidět až z Nilu.“

„Říká se, že kámen vládne nadpřirozenou silou,“ vyhrkla Meretites.

„Ve skutečnosti jde pouze o repliku; náhradní kámen je obložený mědí. Když odráží sluneční paprsky, vypadá to, jako by do sebe vtahoval oheň, stejně jako to dělal kámen seslaný Atumem.“

„A ví někdo, kde je původní kámen?“ ozvala se Nefrektau.

„Přesně na to jsem se také hned zeptal, ale ví se pouze, že ho na tajném místě skryli bohové, aby ho lidská chamtivost nemohla zničit.“

„Jaká byla cesta?“ promluvila teď i Hetepheres a přerušila tak příval otázek od dcer.

„Dobrá,“ odpověděl Cheops. „Naše země je nádherná a plná věcí k objevování.“ Ale v hlase mu zřetelně zněla lítost.

„Co se děje?“ zeptala se matka.

„Vrátil jsem se do Memfisu jenom kvůli tobě, matko. Žít v Heliopolisu je to, na čem mi záleží nejvíc. Mohu se tam naučit spoustu věcí a kněží mě respektují. Kdyby nebylo Ranefera a Rahotepa, kteří mě pořád pronásledovali, bylo by to dokonalé. Tady mám naopak pocit, že jsou všichni proti mně. Především Neferet a její děti.“

Hetepheres zprvu nic neřekla, jenom se na syna zařadila. Potom ho vzala za ruku a pevně ji stiskla. A stále mu hleděla do očí.

„Synu, už se z tebe stává muž a přišel čas, abyste se ty i tvé sestry připravili na budoucí život.“ Obrátila se k dívkám a dodala: „Z vás už jsou ženy a je vaší povinností zůstat po bratrově boku po dobu jeho slávy.“ Pohladila náhrdelník s lápis lazuli a tyrkysy, který jí zdobil krk, a pak pokračovala. „Cheopsi, vím, že tě čeká zářná budoucnost. Prozradili mi to bohové v den, kdy ses narodil. Nejsi pouze synem faraona. Já jsem velkou královskou manželkou a to znamená, že jsi předurčeným následníkem trůnu. Kvůli tomu budou vždy všichni proti tobě a kvůli tomu tě také čeká boj. Na to nikdy nezapomeň. A vy, dívky, ho jako jeho sestry musíte podporovat a chránit.“

Cheopse překvapila vážnost, s jakou matka promlouvala. Připomněla mu prvního kněze, když se u oltáře dovolával ochrany bohů. Potom si všiml, že se i Meretites a Nefrektau zatvářily vážně.

„A kvůli tomu jsi mi přidělila vlastní pokoj?“

„Je ti téměř čtrnáct let a nastal čas, abych tě oddělila od mladších bratrů. Musíš se již vzdát her a naučit se, co to znamená žít u dvora a pokud možno i vedle faraona, tvého otce. Od tohoto momentu už tě nebudou ohrožovat pouze

pošklebky ostatních. Až se faraon za tři měsíce vrátí do Memfisu, udělí titul prince těm ze svých synů, kteří dokončili studium v Heliopolisu. Stanete se zástupci královské rodiny při každé veřejné příležitosti.“

„Ale mě nezajímá život v paláci,“ pokusil se Cheops odporovat.

Královna pokrčila rameny a pokračovala:

„Ve svatyni ses dozvěděl spoustu věcí, ale musíš se naučit ještě mnohem víc. Na nové cestě tě doprovodí výjimečný učitel. Již jsem požádala vezíra Kagemniho, a on souhlasil.“

„Takže budu mít i služebné, tanečnice a osobní strážce?“ vyhrkl Cheops.

Hetepheres ho probodla pohledem – a on pochopil, že nejde o žádnou hru. Královna tleskla, otevřely se dveře a Sahira nahlédla dovnitř jen na tak dlouho, aby zachytila královnino kývnutí.

„Tvým sluhou bude Pal. A o tvé bezpečí je také postaráno. Zajistí ho muž, jemuž věřím a už na tebe dohlížel, když jsi byl v Heliopolisu a po celou dobu mě informoval.“

Dveře se znovu otevřely a do místnosti nejdřív vstoupila Sahira. „Přivedla jsem ty, které jsi žádala, má paní,“ oznámila a ustoupila, aby mohl projít muž, jehož Cheops dobře znal.

„K tvým službám, můj princí,“ řekl Husani a položil si ruku na hrud'. Ustoupil o pár kroků a za ním se vynořil Kagemni, silný a sebevědomý jako vždy.

„Ty jsi zde taky?“ podivil se Cheops.

„Oba byli povoláni, protože tě musí doprovodit na dlouhé cestě,“ prohlásila matka a upřeně mu zírala do tváře, jako by chtěla studovat jeho reakci.

„Ale sotva jsem se vrátil!“ namítl zmateně Cheops.

„Snofruovo vojenské tažení již brzy skončí,“ řekla Hetepheres, „a myslím, že nyní je ta nejlepší chvíle, aby ses k němu v boji přidal.“

Cheops vytřeštil oči. On a jít do bitvy s faraonem? Vždyt nikdy nebojoval, se zbraněmi cvičil jenom málo a...

„Kagemni a Husani pojedou s tebou,“ pokračovala matka a přerušila tok myšlenek, v nichž se začal pomalu ztrácet. „Připojíte se k Snofruovi a princovi Nefermaatovi v naději, že válka ještě neskončila, a snad tak posbíráte alespoň trochu slávy, kterou vám bohové chtějí dopřát.“

Cheops na ni jen nevěřičně zíral. Pak obrátil pohled na Kagemniho a z jeho zařatých čelistí pochopil, že to vše je pravda.

Odejde do války... A přitom je to ta poslední věc, kterou by si přál nebo dokonce věděl, jak ji vykonat.

2

Království Kuš, 2626 př. n.l., Čtvrtá dynastie Cheopsovi je 14 let.

„**P**roč nás nechávají tak dlouho čekat?“ Cheops byl nervózní a netrpělivý. Samotného ho to překvapilo, protože ho nikdy nenapadlo, že by se někde v jeho duši skrývala touha účastnit se bitvy. Vždyť mu vždy víc záleželo na studiu a rozjímání než na cvičení se zbraněmi!

Přesto teď skoro zuřil – a také cítil stud. Faraon mu nedovolil jet na královském voze po jeho boku, kde by Cheops slyšel, jak velitelé dávají rozkazy k útoku armádě, rozprostírající se v písečných dunách zprava doleva, kam až oči dohlédly.

Kušitská armáda pod velením strašlivého Dekeliho, o němž se říkalo, že dokáže rozdrtit hlavu holýma rukama, neměla tak dobrou organizaci jako egyptská, a její vojáci byli v nepravidelných skupinkách rozloženi po celé planině obklopující Kuš, hlavní město vzbouřeného království, které již Snofruovi způsobilo spoustu potíží při vysněné expanzi. Teď muselo znovu čelit možná už poslední zoufalé bitvě.

Vezír Kagemni vysvětlil Cheopsovi i Husanimu, že i když je egyptská armáda dvakrát tak početná jako kušitská, přesto faraonovo vítězství není nijak jisté.

„Jak to?“ protestoval Cheops. „Zaútočme na ně, bude to dva na jednoho. Nedá se prohrát.“

Zachytil Kagemního shovívavý pohled a hned se za svoje slova zastyděl. Uvědomil si, že o vojenské strategii dohromady nic neví. Četl o tom sice v papyrech v chrámu v Helio-polisu, ale teď... Teď se jevilo všechno jiné.

Nikde se nedočel, jaké je nacházet se v dunách spolu se spoustou vojáků, slyšet rámus způsobený válečným pokřikem, troubením rohů a tlúčením kopí... To všechno se zdálo tak zvláštní, že si nebyl jistý, zda je něco vyčteného z papyru možné použít i v praxi.

Kagemni mu stručně vysvětlil, že válečné strategie jsou komplikované a je nutné nejen prokázat hluboké pochopení očividných nepřátelských sil, ale také rozeznat vlastnosti jako je vynalézavost nebo bezohlednost; právě kvůli tomu se často stává, že slabší vojsko nakonec porazí nepřítele.

Ohromený těmito úvahami přemítal Cheops nad téměř nekonečným rozsahem egyptské armády, do nedohledna rozprostřené na vrcholcích dun; oslněný sluncem, co se odrazilo od zbraní, se díval na tisícovku lukostřelců a vojáků s praky, které Kušité neměli, a znovu si říkal, že instrukce o vojenské strategii jsou něco docela jiného než třeba instrukce ke stavbě pyramidy.

Tady jde o muže bojující proti jiným mužům, a když začne téct krev, vyhrávají pouze ti nejodvážnější a nejtroufalejší, co mají nejmenší strach ze smrti. Uvědomil si, že právě Kušité možná půjdou do boje s větší vervou, protože nechrání pouze vlastní život, ale i své rodiny zabarikádované v domech hlavního města.

„Dobře se dívej,“ řekl mu Kagemni. „A přiučíš se spoustě věcí.“

„Ale sám se nikam nevzdaluj,“ dodal Husani. „Je to nebezpečnější, než si myslíš.“

Od té chvíle Cheops marně čekal na otcovo zavolání; tolik doufal, že bude mít tu čest přidat k němu v týle vojska, až bitva vypukne! Nefermaat – bylo mu již přes devatenáct – stál přímo u královského vozu, po Snofruově pravé ruce, a Cheops nakonec uznal, že působí mnohem vyspělejším dojmem – jako válečník, jehož se poleká každý nepřítel.

Ale čím déle Nefermaata pozoroval, tím víc mu záviděl, a jeho netrpělivost rostla.

Teď už pochopil, proč matka chtěla, aby sem jel. Zkušenost z boje se vskutku nedá vyprávět, musí se zažít, pokud chce člověk skutečně dospět. Cheops ovšem věřil, že je připravený dát do této výzvy všechno, co má.

Snažil se odolat pokušení nenápadně se vytrazit z dohledu, aby vklouzl přímo na otcův královský vůz, a otočil se ke Kagemnimu.

„Proč otec nic neříká? Vysvětlili jste mu, že chci stát po jeho boku?“

„Nemyslím si, že ti to dovolí,“ odpověděl po chvíli přemýšlení Kagemni. „Je to příliš nebezpečné.“

„Proč?“ vyhrkl Cheops. „Já...“

„Nemáš žádné vojenské zkušenosti,“ přerušil ho Husani.

„Tak proč jsme sem vůbec jeli?“ nechápal Cheops.

„Tvá matka se vždy snaží hledět do budoucnosti, a ty by ses to měl naučit také,“ nabádavě poznamenal Kagemni. „Ji nezajímá, co se stane v bitvě nebo co si o tobě bude myslet faraon. Důležité je jenom to, aby se lid dozvěděl, že jsi byl ve válce.“

„A taky nesmíš zapomenout na to,“ vložil se do řeči Husani, „že ti tento krok zajistí víc respektu, než mají Rahotep a Ranefer, kteří zůstali v Memfisu s Neferet.“

Cheops jenom zaraženě zíral.

„Takže jde o pouhou propagandu?“ zeptal se.

„Ne,“ zavrtěl hlavou Husani. „Tvá matka chce takto zvývednout tvou důležitost.“

„Ale pokud nebudu bojovat, nezískám žádnou slávu a...“

„Jenomže pokud budeš bojovat, můžeš přijít o život,“ prohlásil rezolutně Kagemni. „A to se nesmí stát.“

Cheops otevřel ústa, aby odpověděl, ale došlo mu, že ho vlastně nenapadají žádné argumenty. Hetepheres ho sem poslala jenom proto, aby celé království vědělo, že se i její syn, ačkoliv je tak mladý, účastnil vojenského tažení. Nechtěla, aby si získal respekt u otce tím, že bude bojovat po jeho boku, naopak – čím dál od bojiště se udrží, tím lépe. A dohlédnout na to byl Husaniho úkol.

„Tak, už jsme připraveni k bitvě,“ prohlásil najednou Kagemni. Napětí mezi vojáky stoupalo. Kagemni se obrátil k Cheopsovi a přísně na něho pohlédl. „Musím se přidat k tvému otci a princí Nefermaatovi. Ty zůstaneš s Husanim. A nedělej žádné hlouposti.“

Cheops neodpověděl, jenom pozorně sledoval, jak Kagemni odchází. Ruch kolem sílil, ozývaly se výkřiky vojáků – začali pochodovat s takovou vervou, až jim písek vířil pod nohama, ale Cheops sledoval otce... Faraon vydal žezlem jakýsi příkaz, a Nefermaat, připravený následovat faraona, vytasil meč.

Cheops si uvědomil, že pro něho je vše ztraceno. Ledaže...

Rozhlédl se kolem a snažil se zachovat klidnou tvář, aby z ní nebylo možné vyčíst šílenství, co ho napadlo. Kdyby se mu podařilo rozběhnout, až se Husani podívá jiným směrem, možná by stihl doběhnout až k faraonovu vozu. Nadechl se a čekal na vhodnou chvíli, zatímco se z údolí ozývaly rázné rozkazy velitelů jednotlivých oddílů vojska.

V prvních liniích ve dvou řadách malými krůčky postupovali lukostřelci, před nimiž roztáčely své zbraně desítky vojáků s praky. Cheops se rozhodl, že nastala ideální chvíle pro uskutečnění plánu, ale sotva udělal první krok, Husani ho pevně chytil za rameno.

Cheops se pokusil osvobodit. „Chci tam být, pusť mě!“

Vůdce karavany ho umlčel jediným pohledem. „Dokud tě mám na starosti, nepůjdeš nikam. Ani tvůj otec – a jistě by se vrhl do bitvy stejně rád jako ty – se nehne ze svého místa na voze.“

Cheops urputně zavrtěl hlavou. „Ale Nefermaat je připravený bojovat!“

Husani ukázal volnou rukou směrem k vojákům s praký, kteří se zastavili jen něco málo přes čtyři sta loktů před nepřátelskou armádou. „Zkroť svou vášeň, můj princí. Sleduj raději pohyby vojsk a nauč se, kolik jen můžeš.“

Cheops viděl, jak Snofru znovu pozvedl žezlo a vydal konečný rozkaz. Řev točících se praků nabíral na síle, do vzduchu vylétly kameny. Tisíce hlav se zvedlo k nebi a pozorovalo smršť kamenů: zas rychle klesaly, podobné střemhlavému útoku sokolů. Skupiny Kušitů zvedly nad hlavu štíty, aby se před smrtícím deštěm ochránily, vojáci bez téhle cenné výzbroje se krčili u země a snažili se skrýt za ostatními.

První salva kamení se srazila se dřevem a kostmi, a za výkřiků bolesti a smrti se už z nebe snášela druhá smršť, následována třetí a čtvrtou. Vojáci s praký byli tak rychlí, že Cheops jen stěží zaznamenal jejich pohyby a raději s obdivem sledoval kameny: zakrývaly kus nebe!

S dalším faraonovým rozkazem se praký stáhly a do předí se dostali lukostřelci – rychle přeběhli jen na dvě stě loktů od Núbijců. Nepřátelé se začali přeskupovat a postavili se do řad bránících se štíty a se vztyčenými kopími byli připraveni k protiútku.

„Jsou příliš blízko!“ vykřikl Cheops. „Vždyť naše lukostřelce úplně rozdrťí!“

Husani zavrtěl hlavou. „Počkej, než začneš soudit. Sleduj, vojáci znovu zvedají praký...“

Zatímco Kušité postupovali směrem k lučištníkům, ti napjali luky a vypustili šípy. Cheopsovi připadalo nekonečné, než se šípy a kameny snesly na kopínky a zlámaly nejen dřevo, ale i kosti, a šípy zase pronikly masem.

Neměl ani čas se radovat z množství těl nepřátel, která se hromadila na písku mezi kameny, když se vpřed rozběhli fa-
raonovi pěšáci; vrhli se na Núbijce jako hejno kobylek.

Obě armády se za doprovodu bojových pokřiků střetly a zmítaly se v krvavé smršti, jako když plachty lodí na Nilu bojují s větrem. Následoval boj muže proti muži a krev a pot se za řinčení zbraní mísily s písečným prachem. Sledovat průběh bitvy nebylo snadné. Cheops viděl v údolí obrys města – téměř je skrylo prašné mračno stoupající ze země.

„Kdo vyhrává?“ zeptal se Husaniho. „Chvilími to vypadá, jako kdyby měl nepřítel navrch.“ Úzkostně popadl mentora za paži. „Vyhráváme, že ano?“

Husani mávl rukou směrem k bojišti. „Mnoho našich vojáků ještě stojí na pomezí střetu a čeká na povel k útoku.“

Cheops se zamračil. „Ale takhle Kušité naši armádu úplně zdecimují! Proč jim nepomohou hned?“

Egyptské vojsko mu záhy odpovědělo. Další jednotky se vydaly kupředu a obklíčily nepřítele z obou stran, zatímco pluk pěších vojáků vyrazil do středu kušitské armády jako klín.

„Povím ti proč,“ ozval se Husani. „Údolí je moc úzké na to, aby pojalo celé vojsko, a hromadný útok podél dun by byl příliš pomalý. Ale teď je většina nepřátel oslabena kameny a šípy a zaměstnána bojem muže proti muži, a tak můžou naši vojáci prolomit poslední linii obrany a získat vítězství... A padlým v boji bude náležet vděčnost tvého otce a bohů Egypta.“

Cheops neodpověděl a jen dál sledoval nepřátelskou armádu – přeskupovala se v zoufalé snaze odolat útoku. Ani ne hodinu poté byla i poslední kušitská linie zlomena egyptským vojskem jako rákosí. Cheops spatřil muže zahaleného do leopardí kůže; impozantně vyčníval nad hrstkou přeživších kušitských vojáků, zvedal meč nad hlavu a křičel. Jeho hlas donutil celé lidské mraveniště, aby se zastavilo.

Přeživší Kušité složili zbraně a muž s kožešinou postupoval mezi nimi. I egyptští vojáci se rozestoupili, aby mohl projít.

„To je Dekeli,“ zamumlal Husani. „Jejich vůdce.“

„Vzdává se?“ rozčileně hlesl Cheops.

„Nemá jinou možnost, pokud chce zachránit život těch zbývajících. Je jeho povinnost jakožto krále myslet na ně.“

Dekeli si dál razil cestu kupředu, po boku nesl meč, z něhož kapala krev. Postupoval směrem ke Snofruově vozu, za ním šel v těsném závěsu Nefermaat. Nevlastní bratr na kušitského krále něco zavolal. Cheops neslyšel, co Nefermaat řekl, ale viděl, že král přikývl. Po chvíli se objevila další postava, vysoká skoro jako kušitský vůdce, a připojila se k němu. Cheopsovi okamžik trvalo, než pod řadami perel rozeznal poprsí a došlo mu, že jde o ženu.

„Královna,“ řekl Husani.

„Ona také bojovala?“ zvolal Cheops překvapeně.

Husani přikývl. „Ano, sláva této válečnice překročila i písek pouště a vody Nilu. A vidíš... Tvůj otec sestoupil z vozu a kráčí jim vstříc. Následuj mě, teď už je bezpečné jít blíž.“

Cheopse přemáhaly emoce... Jak se přibližovali k faraonovi, mohl si lépe prohlédnout hrdé tváře přeživších vojáků: teď odkládali zbraně a poklekli před vítězem. Především ale Cheops pořádně spatřil množství mrtvých těl nahromaděných na bojišti.

„Co teď bude s rodinami našich padlých vojáků?“ zašeptal.

„Tvůj otec se postará, aby měly z čeho žít. Projeví tak vděčnost za oběť těchto statečných mužů.“

Pár loktů od faraona Husani naznačil, aby se zastavili. Teď, když byl Cheops jen kousek od nevlastního bratra, všiml si, že Nefermaatův obličej pokrývá krev, stejně jako tváře kušitských panovníků. I přes množství tržných ran a modřin na kůži se však zdálo, že je princ v pořádku.

Cheops s úlevou vydechl a poslouchal.

Dekeli a jeho žena položili své meče ke Snofruovým nohám, ale zůstali stát, ani se před faraonem neuklonili. Cheops slyšel jejich stále ještě sípavý dech.

„Skloněte se přede mnou a ušetřím vaše životy,“ promluvil Snofru.

Manželé se na sebe mlčky podívali a Dekeli propukl ve smích. „Kušitský král se nikdy nepokloní před faraonem,“ odpověděl se silným přízvukem, ale slovům se dalo rozumět.

„Víš však, co tě teď čeká,“ odvětil Snofru.

„Na mém místě bys udělal to samé,“ zavrčel hrdě Dekeli. „Žádám tě pouze, abys ušetřil vězně a především poddané ukryté ve městě.“

Snofru zaťal zuby. „Ušetřím každého, kdo bude ochotný sloužit Egyptu,“ prohlásil.

Dekeli přikývl a obrátil se k manželce, vzal ji do náruče a políbil ji na rty. „Navždy spolu?“ zeptal se egyptsky. Cheops nerozuměl tomu, co odpověděla, protože mluvila cizím jazykem, ale smysl byl jasný. Královna se usmála a vášnivě manžela políbila, vzala ho za ruku a společně poklekli zády k Snofruovi.

Všichni přítomní se okamžitě nahrnuli kolem nich; kušitští panovníci tak zmizeli z Cheopsova dohledu, a když se pohnul, aby na ně viděl, Husani ho chytl za loket a zpražil varovným pohledem. Cheops rezignoval. Spatřil jen, jak Snofru zvedl paže se žezlem a oběma zakrvácenými meči.

V údolí se rozhostilo hrobové ticho.

Za okamžik dřevo i meče znovu klesly. Cheops jasně uslyšel praskání šíjí a viděl, jak azurovou oblohu zakryly cákance krve. Netrvalo dlouho a vztyčily se hlavy napíchnuté na kopích nesených Snofruem a dav vojáků se rozestoupil, aby nechal Snofrua i s krvavými trofejemi projít směrem k bráně města. Cheops se rozhodl otce následovat, a Husani ho tentokrát nezastavil.

„Proč je popravili?“ zeptal se Cheops. „Mohli je přece využít k přesvědčování těch, kteří jsou zabarikádováni ve městě, aby se vzdali.“

Než Husani odpověděl, trochu zaváhal, ale pak zamumlal: „Faraon se řídí tím, co mu říkají bohové. Není naší úlohou zpochybňovat jeho činy.“

Cheopse toto stručné vysvětlení příliš neuspokojilo. On by to provedl jinak, a kdyby měl možnost, řekl by to přímo otcí.

Procesí procházelo řadami jásajících vojáků a několika stovkami zajatců, klečícími mezi těly a snad nekonečným počtem useknutých hlav.

Cheops se zachvěl.

„Na tuhle podívanou si musíš zvyknout, můj princí,“ ozval se Husani. „A připrav se na to, co se bude dít za chvíli,“ dodal.

„Jak to myslíš?“ zeptal se Cheops.

„Počkej a uvidíš.“

Skupina se zastavila na sto loktů od palisády. Kagemni vzal z faraonových rukou kopí, zamířil s ním k obří dřevěné bráně a silným hlasem začal svolávat obyvatele města. Nad okraji pilířů se objevilo několik hlav. Kagemni pozvedl kopí a začal mluvit kušitským jazykem. Cheops dokázal rozpoznat pouze jména kušitských panovníků a jméno svého otce. Následovalo ticho plné očekávání, ale žádný z Kušitů na výzvu neodpověděl slovy – jejich odpovědí bylo jen pár kamenů svržených z palisády.

Kagemni tomuto zoufalému pokusu o útok snadno uhnul a otočil se na faraona. Ten pozvedl vladařské žezlo. Kagemni rozkazu porozuměl – hodil useknuté hlavy jednu po druhé přes palisádu. Snofru pak naznačil hodnostářům kolem sebe, aby se stáhli a ustoupili zpět do údolí, a vzápětí dal rozkaz k útoku.

Cheops odhadl, že se k dalšímu boji připravilo nejméně tisíc mužů. Vojáci s praky opět začali metat kamení, jiní běželi podél palisády a zakládali oheň, kde se jen dalo. Ničivé plameny se brzy rozšířily; vzduchem se šířilo praskání a k nebi stoupal hustý kouř.

Husani začal couvat, aby unikl dusivému žáru, ještě sílícím ve větru, a Cheops ho následoval. Mezitím lučištníci vypustili šípy přímo mezi plameny.

Když byl průchod k bráně dostatečně široký, Snofru nařídil další útok. Pěšáci se vrhli kupředu a brána pod jejich tlakem povolila. Faraon chvíli vyčkával, pak spustil ruku a vydal tím rozkaz ke konečnému útoku. Z nitra města se ozýval křik vojáků volajících faraonovo jméno. Ten se zahleděl na

Kagemniho a Nefermaata a vyrazil s nimi vpřed. Cheopsovi vzrušeně bušilo srdce a toužil je následovat, ale Husani ho chytil za paži.

„Počkej.“

Z města se ozývaly výkřiky strachu a smrti.

„Teď už můžeme jít?“ naléhal po chvíli netrpělivý Cheops.

„Dobrá, ale drž se stále po mém boku,“ nařídil Husani.

Cheops přikývl a vykročil směrem k městu, meč svíral pevně v ruce.

Ani Husaniho varování ho však nepřipravilo na to, co spatřil. Vojáci pronásledovali staré muže a zabíjeli je, a pokud se na obranu starce postavila žena nebo dítě, prostě je odkopli. Nejsilnější z mladých mužů byli zas pod hrozbou mečů odváděni stranou a spoutáni, zato ženy sráželi vítězové k zemi a znásilňovali je.

Jen pár kroků od sebe zahlédl Cheops vojáka, který popadl mladičkou dívku za vlasy a udeřil ji tak silně, že bezvládně padla k zemi. Voják se na ni vrhl a přitlačil ji tváří do prachu, jednou rukou jí sevřel krk, druhou rukou jí roztáhl nohy a vnikl do ní zezadu.

Vyděšený Cheops odvrátil zrak, ale kamkoliv se podíval, viděl stále stejnou scénu, navíc doprovázenou hukotem plamenů, výkřiky a smrtelnými skřeky z okolních domů.

„Proč znásilňují ženy a zabíjejí staré?“ odvážil se zeptat.

Husani se na něho nepodíval, a když odpovídal, křečovitě svíral meč a těkal pohledem sem a tam, jako by snad každým okamžikem očekával útok.

„Tímto způsobem mohou být ženy znovu pojaty za manželky,“ začal vysvětlovat. „A kdyby otěhotněly, narodí se jejich děti jako Egypťané. Se starými je to jinak, byli by jenom přítěží, jak pro Egypt, tak pro ty, co zůstanou.“

„A co se děje s mladými muži?“

„Shromáždí je a převezou do Memfisu, aby pracovali na pyramidách. Podívej, už jich pochytali stovky a do konce dne to vzroste na tisíce.“

Cheops mlčel. Mnozí ze spoutaných chlapců, kteří vyděšeně sledovali řádění vojáků kolem, byli mladší než on.

„Tolik krve,“ zamumlal nakonec.

Husani mu položil ruku na hlavu. „Já vím, můj pane. Život v paláci se hodně liší.“

„Opravdu hodně...“

„Musíš si zvyknout. Pokud se máš jednoho dne stát faraonem, musíš být připravený.“

„Já vím,“ odpověděl Cheops, ale odvrátil oči od krveprolití.

Vřelo v něm mnoho pocitů. Zklamání z toho, že nemohl bojovat po otcově boku, vzrušení z velkého vítězství, kterého jeho lid dosáhl, a také sklíčenost z toho, co viděl kolem sebe; snad nejvíc litoval starce, s nimiž bylo tak brutálně zacházeno.

Nevěděl, zda by se na Snofruově místě zachoval stejně. Možná že musí nejprve porozumět vůli bohů, pochopit, kam až je nutné zajít, aby člověk následoval svůj osud.

3

*Memfis, 2626 př. n.l., Čtvrtá Dynastie
Cheopsovi je 14 let*

Když Cheops vklouzl do rozlehlé chodby královského paláce a snažil se nehlučně pohybovat v těch nejtemnějších místech, kam už nedosáhlo světlo z ohnišť a kde jemnou září hvězd za okny porážela temnota horké noci, třásl se rozčilením.

Něco takového udělal poprvé.

Poprvé jako zloděj vyklouzl ze svých pokojů, schovával se za sloupy a plížil se podél zdí se srdcem až v krku, opatrně vyhlížel zpoza každého rohu a u každých dveří čekal někoho, kdo by si ho mohl všimnout. Ticho prostupující palác bylo tak

tíživé, že se mu dostalo až pod kůži a cítil ho na krku spolu s potem, co mu smáčel plášt. A když pak shrbený běžel chodbou vedoucí k pokojům harému, kde najde své sestry, Meretites, Nefrektau a Henutsen, zdálo se mu, že pleskání jeho holých chodidel na leštěné podlaze dělá příliš hluku.

Téhož večera na hostině, kterou pořádal jeho otec na počest nějakých hodnostářů z východních provincií, viděl Cheops sestry, jak se baví s Rahotepem a Raneferem: smáli se spolu a Cheops zachytil pohledy, co si vyměňovali – pohledy plné zvláštní touhy, která v něm vyvolávala prudký hněv, jenž ho donutil vymyslet způsob, jak zabránit tomu, aby se těch pět bavilo bez něj. Chtějí si s ním hrát, ignorovat ho jako posledního ze Snofruových synů? To nemohl za žádnou cenu dopustit! Byl přece s otcem na bojišti – jak se vůbec opovážili takhle ho odstrčit?

Když se ke skupince přidala i Rachetra, královská služebná o pár let starší než on a již vykvetlá do ženské krásy, ochromil Cheopse hněv. Chtěli se mu vysmívat a ponížít ho, to bylo jasné. Dokonce i Henutsen – a bylo jí jen sedm let – špitala Rahotepovi a Raneferovi kdoví jaké oplzlosti, jimž se svorně smáli a pomrkávali na Cheopse, jako by snad věděli, že ho sžírá zlost, přestože se snažil předstírat nezájem.

Rachetra, kouzelná v bílém rouchu se zlatou výšivkou, se naklonila k Meretites a něco jí zašeptala. Potom jí rošťácky olízla lalůček, až se Meretites zachvěla. Cheops nepochyboval, že se ho všichni snaží provokovat, aby pochopil, o co všechno v příštích dnech přijde, až se budou bavit bez něj. Hněv mu napovídal, že projevy náklonnosti, jichž se mu občas dostalo od o rok mladší Meretites, byly pouhé nestydaté lži. A v tomto víru žárlivosti, zuřivosti a hanby dostal nápad.

Pokud by dokázal zastihnout své sestry o samotě a postupně je znásilnit, mohl by tak uplatnit právo se s nimi oženit a učinit je tak svými a ukrást je nevlastním bratrům. Henutsen byla jenom dítě, jistě, ale... Nezmocnil se Snofru stejným

způsobem Cheopsovy matky Hetepheres? Tímto způsobem byl Cheops přiveden na svět a stal se tak druhým v nástupnické linii, a po něm byl na řadě Nefermaat, což značilo, že měl jeho otec tento krok dobře promyšlený: dosáhl toho stejného, čeho chtěl nyní Cheops dosáhnout v případě svých sester. Znásilnil by je, aby se o ně Rahotep a Ranefer již nezajímali, a pokud by s nimi měl syny, zaujmou místo v následnické linii, stejně jako Nefermaatovi potomci.

Ve čtrnácti letech se Cheops samozřejmě ještě žádné ženy nezmocnil, ale tím si nelámal hlavu, ne dokud v něm pořád hořel vztek živený vzpomínkou na sestry, jak se smály a vtipkovaly s bratry – a ještě je podporovala ta drzá Rachetra! Navíc viděl, jak vojáci znásilňovali kušitské ženy; bude se tedy chovat stejně jako oni a vnutí sestrám svou vůli.

Když dorazil ke vstupu do harému, zjistil, že není nijak strážný, přesně jak očekával. V noci hlídky strážily faraonovy pokoje, dveře do harému zůstaly bez dohledu, zavřené jenom na petlici.

Cheops se k nim nenápadně připlížil a z váčku za opaskem vytáhl dvě kovové jehlice, co mu vyrobil kovář – aniž mu Cheops vysvětlil, k čemu je potřebuje – , a začal si pohrávat s petlicí. Toto zařízení bylo v Egyptě nějakou dobu v módě, přivezli to sem z jakési faraonem podmaněné země, a bylo skutečně podivuhodné, jak efektivní toto zdánlivě jednoduché zařízení bylo – dva kusy železa svíraly bronzové kliky dveří a díky dalšímu železnému bloku, upevněnému zacvakávacím mechanismem, nebylo možné dveře otevřít.

Samozřejmě že nějakému silákovi s dlátem nebo podobným náradím by netrvalo dlouho petlici zlomit, ale v tuhle noční hodinu by se tím rachotem vzbudil celý palác.

Cheops neměl v úmyslu se nechat chytit při činu, a proto jedno ze zařízení dlouho studoval, aby pochopil, jak mechanismus spojující kusy železa funguje, a vymyslel způsob, jak ho neslyšně otevřít pouze s trochou vynalézavosti a zručnosti.

Nebyl si úplně jistý, jestli se mu to skutečně podaří. Petlice, kterou mu dal kovář, se trochu lišila od těch užívaných v paláci, ale všechny pokusy vždy perfektně fungovaly, takže doufal, že uspěje.

Snažil se nevydat ani zvuk a zuřivě mrkal, aby zabránil kapičkám potu sklouznout do očí. Želízka opatřená háčky vsunul do kovové závory, čímž zablokoval mechanismus. Když začal jehlicemi pomalu otáčet a čekal, až uslyší cvaknout západku a petlice bude odemčena, napínal uši, aby zachytil sebemenší hluk.

Západka však stále necvakla... Cheopse napadlo, že se kovář možná spolčil s jeho nevlastními bratry a společně si z něj vystřelili, aby ho před všemi ponížili. Ohlédl se přes rameno a očekával, že spatří Rahotepa s Raneferem schované za sloupem a připravené se vysmát jeho pokusům o odemčení, ale nikdo tam nebyl. Stál sám v dusné černé noci.

Tiše zaklel a znovu se pustil do práce, a pak se najednou – spíše vlivem hněvu než že by věděl, co dělá – prázdnými chodbami rozeznělo ostré cvaknutí a kus železa, který držel petlici pohromadě, začal padat k zemi.

Cheopsovi se podařilo zachytit železo v letu dřív, než s rachotem dopadlo na podlahu, což by jistě někoho přivolalo. Sledoval ten kus kovu napůl překvapeně a napůl nadšeně – tak ono se to podařilo!

Pomalou odložil petlici na zem, zvolna otevřel dveře do harému dokořán a vstoupil do neznáma. Snažil se nevydat jediný zvuk. Teď už stačilo jenom najít sestry a dokončit svůj plán, aby již nikdo nemohl zpochybnit jeho autoritu a fakt, že po Nefermaatovi je on tím Snofruovým synem, který má právo na egyptský trůn.

Povzbuzený touto myšlenkou rychle klouzal tmavými chodbami, dokud nedošel k prvním dveřím vedoucím k pokojům manželek a královských konkubín. Jedna z matčiniých služek – za mlčení jí zaplatil plným měšcem – mu vysvětlila, kde se nachází pokoj jeho sester, a teď už nezbývalo než si